AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 17.7.2006
COM(2006) 399 végleges

2006/0135 (CNS)

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE

a 2201/2003/EK rendeletnek a joghatóság tekintetében történő módosításáról és a házassági ügyekben alkalmazandó jogra vonatkozó szabályok bevezetéséről

(előterjesztő: a Bizottság)

{SEC(2006) 949}
{SEC(2006) 950}

INDOKOLÁS

1) A javaslat indokai és célkitűzései

Az Amszterdami Szerződés célul tűzte ki a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló közös térség fokozatos létrehozását, többek között a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén való intézkedések elfogadásával. A Szerződés 65. cikke szerint a Közösség intézkedéseket fogad el a több államra kiterjedő vonatkozású polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén a belső piac megfelelő működéséhez szükséges mértékben. A 65. cikk b) pontja kifejezetten hivatkozik „a tagállamokban alkalmazandó kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetőségének előmozdítását" célzó intézkedésekre.

A kollíziós szabályok harmonizálása megkönnyíti a határozatok kölcsönös elismerését. Az a tény, hogy a tagállamok ugyanazon kollíziós szabályokat alkalmazzák egy adott ügyben alkalmazandó jog meghatározására, erősíti a más tagállamokban hozott bírósági határozatokba vetett kölcsönös bizalmat[1].

Az Európai Tanács két alkalommal is felhívta a figyelmet a házasság felbontásával kapcsolatos ügyekben alkalmazandó jog kérdésére. Az 1998-ban Bécsben ülésezett Európai Tanács kérte, hogy az Amszterdami Szerződés hatálybalépésétől számított öt éven belül vizsgálják meg olyan jogi eszköz kidolgozásának lehetőségét, amely a házasság felbontásával kapcsolatos ügyekben alkalmazandó jogot szabályozza[2].2004 novemberében pedig az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy 2005-ben nyújtson be zöld könyvet a házasság felbontásával kapcsolatos ügyekben alkalmazandó kollíziós szabályokról[3].

---

1 Intézkedési program a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerése elvének végrehajtására, 2000.11.30-án elfogadva, HL C 12., 2001.1.15., 1. o.

2 Az Európai Tanács által 1998. december 3-án elfogadott bécsi cselekvési terv, HL C 19., 1999.1.23., 1. o.

3 Az Európai Tanács által 2004. november 4–5-én elfogadott Hágai Program: a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének erősítése az Európai Unióban.

Általános háttér

A polgárok Európai Unión belüli növekvő mobilitása egyre több „nemzetközi házaspárt” eredményez, vagyis olyan házasságot, amelyben a házastársak állampolgársága eltérő, a házastársak különböző tagállamban élnek vagy egy tagállamban élnek, azonban legalább egyikük nem ezen állam állampolgára. Az Európai Unióban a magas válási arányra tekintettel évente jelentős számú polgárt érint a házassági ügyekben alkalmazandó jog és a joghatóság. A csatolt hatásvizsgálat 3. szakasza statisztikai adatokat tartalmaz a nemzetközi válások és házasságok Európai Unión belüli számáról.

A javaslat által érintett területet szabályozó hatályos rendelkezések

A házassági ügyekben alkalmazandó jogra vonatkozóan jelenleg nincsenek közösségi szabályok. A családjog területén elfogadott első közösségi jogi eszköz, az 1347/2000/EK tanácsi rendelet[4], szabályokat fogalmaz meg a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról házassági ügyekben, valamint a házastársaknak a közös gyermekekkel kapcsolatos szülői felelősségére vonatkozó eljárásokban. Nem tartalmazott azonban szabályokat az alkalmazandó jogról.

A 2201/2003/EK tanácsi rendelet[5] – mely az 1347/2001/EK tanácsi rendeletet hatályon kívül helyezte és annak helyébe lépett – 2005. március 1-jei hatálybalépése e tekintetben nem hozott változást. Az e rendelettel kapcsolatos tárgyalások során az alkalmazandó jog kérdése nem merült fel, mely rendelet tulajdonképpen változtatás nélkül átvette az 1347/2000/EK tanácsi rendelet házassági ügyekre vonatkozó rendelkezéseit.

A 2201/2003/EK tanácsi rendelet lehetővé teszi, hogy a házastársak több alternatív joghatósági ok közül válasszanak. Amennyiben egy házassági ügyet valamely tagállam bíróságai elé visznek, az alkalmazandó jogot ezen állam nemzeti kollíziós szabályai határozzák meg, amelyek nagyon eltérő kritériumokon alapulnak.

A tagállamok többsége az alkalmazandó jogot egy sor kapcsoló tényező alapján határozza meg annak érdekében, hogy az eljárást az a jogrend szabályozza, amellyel az ügy a legszorosabb kapcsolatban van. Más tagállamok házassági eljárásokban kizárólag hazai jogukat („*lex fori*”) alkalmazzák.

A javaslat célkitűzései

E javaslat általános célkitűzése, hogy egyértelmű és átfogó jogi keretet nyújtson házassági ügyekben az Európai Unióban, valamint megfelelő megoldásokat biztosítson a polgárok számára a jogbiztonság, kiszámíthatóság, rugalmasság és a bírósághoz való hozzáférés tekintetében.

A jelenlegi helyzetben számos probléma felmerülhet nemzetközi jellegű házassági eljárásokban. Az a tény, hogy a nemzeti jogok mind az anyagi jog, mind a kollíziós szabályok tekintetében jelentősen eltérnek egymástól, jogbizonytalansághoz vezet. A nemzeti kollíziós szabályok közötti nagy eltérések és e szabályok összetettsége miatt a nemzetközi házaspárok nagyon nehezen tudják előre kiszámítani, hogy melyik jogot kell majd alkalmazni házassági eljárásaikban. A tagállamok nagy többsége nem teszi lehet ővé, hogy a házastársak megválaszthassák a házassági eljárásaikban alkalmazandó jogot. Ez olyan jog alkalmazását jelentheti, amelyhez a házastársakat csak gyenge szálak fűzik, továbbá olyan eredményhez vezethet, amely nem felel meg a polgárok jogos elvárásainak. Ezenkívül a jelenlegi szabályok az egyik házastársat „bíróságra rohanásra” ösztönözhetik, vagyis arra, hogy a másik házaspárt megelőzve bírósághoz forduljon annak érdekében, hogy az eljárásra az ő érdekeit biztosító meghatározott jogot alkalmazzák. Végül pedig a jelenlegi szabályok nem garantálják a bírósághoz való megfelelő hozzáférést.

- **Összhang az Unió egyéb politikáival és célkitűzéseivel**

A javaslat tiszteletben tartja különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája által a közösségi jog általános elveiként elismert alapvető jogokat és elveket. Különösen törekszik a tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartásának biztosítására, amint azt a Charta 47. cikke elismeri.

2) Konzultáció az érdekelt felekkel és hatásvizsgálat

- **Konzultáció az érdekelt felekkel**

A Bizottság 2005. március 14-én zöld könyvet nyújtott be a házasság felbontására vonatkozó ügyekben alkalmazandó jogról és joghatóságról[6]. A zöld könyv a jelenlegi helyzet számos hiányosságára rámutatott, és különféle választási lehetőségeket vázolt fel a problémák megoldása érdekében. A választási lehetőségek a következők voltak: status quo, a kollíziós szabályok harmonizálása, az alkalmazandó jog megválasztása korlátozott lehetőségének biztosítása a házastársak számára, a 2201/2003/EK tanácsi rendelet 3. cikkében felsorolt joghatósági szabályok felülvizsgálata, a 2201/2003/EK tanácsi rendelet fennmaradó joghatóságra vonatkozó 7. cikkének felülvizsgálata, az illetékes bíróság megválasztása korlátozott lehetőségének biztosítása a házastársak számára, az ügy áttétele korlátozott lehetőségének bevezetése, és végül a különböző megoldások kombinálása.

A Bizottság körülbelül 65 választ kapott a zöld könyvre[7].

A zöld könyvre adott 2005. szeptember 28-i válaszában az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság üdvözölte a Bizottság kezdeményezését.

A Bizottság 2005. december 6-án nyilvános meghallgatást tartott. Ezt követően 2006. március 14-én szakértői ülést tartottak. A tárgyalások alapját a Bizottság szolgálatai által készített vitairat képezte.

A válaszok többsége elismerte, hogy erősíteni kell a jogbiztonságot és a kiszámíthatóságot, be kell vezetni a felek korlátozott autonómiáját, valamint meg kell el őzni a „bíróságra rohanást". Néhányan aggodalmukat fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy a kollíziós szabályok harmonizálása külföldi jog alkalmazására kötelezné a bíróságokat, és ez a házassági eljárásokban késedelemhez, valamint további költségekhez vezethet.

E javaslat elkészítése során a Bizottság figyelembe vette az érdekelt felekkel folytatott konzultációt.

- **A szakvélemények összegyűjtése és felhasználása**

6 COM(2005) 82 végleges.

7 A válaszokat a következő internetes címen tették közzé: http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm.

Külső szakértők bevonására nem volt szükség.

- **Hatásvizsgálat**

A Bizottság hatásvizsgálatot készített, melyet a javaslat melléklete tartalmaz. A hatásvizsgálat a következő választási lehetőségeket értékeli: (i) status quo; (ii) a tagállamok közötti szorosabb együttműködés; (iii) a kollíziós szabályok harmonizálása, ideértve a házastársak korlátozott lehetőségét az alkalmazandó jog megválasztására; (iv) a 2201/2003/EK tanácsi rendelet általános joghatósági szabályának felülvizsgálata; (v) az illetékes bíróság megválasztása korlátozott lehetőségének biztosítása a házastársak számára; valamint (vi) a 2201/2003/EK tanácsi rendelet fennmaradó joghatóságra vonatkozó szabályának felülvizsgálata.

A hatásvizsgálatból kitűnik, hogy a különféle problémák kezeléséhez összetett közösségi fellépésre van szükség. A jelentés a következőket javasolja: a 2201/2003/EK tanácsi rendelet felülvizsgálatát, ideértve a kollíziós szabályok harmonizálását a feleknek az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó korlátozott lehetőségével együtt, továbbá a joghatóságról való megállapodás bevezetését, valamint a 7. cikkben foglalt fennmaradó joghatóságra vonatkozó szabály felülvizsgálatát.

A Bizottság a munkaprogramban felsorolt hatásvizsgálatot végrehajtotta, és az erről szóló jelentés a http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm címen érhető el.

3) A javaslat jogi elemei

- **Jogalap**

E javaslat jogalapja a Szerződés 61. cikkének c) pontja, amely felhatalmazza a Közösséget arra, hogy a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén intézkedéseket fogadjon el a 65. cikkben előírtak szerint.

A 65. cikk jogalkotási hatáskört biztosít a Közösség számára a több államra kiterjedő vonatkozású polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén a belső piac megfelelő működéséhez szükséges mértékben. A 65. cikk b) pontja kifejezetten hivatkozik a kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetőségének előmozdítását célzó intézkedésekre.

A javaslat a joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozóan olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek csak nemzetközi helyzetekben merülnek fel, vagyis amikor a házastársak különböző tagállamban élnek vagy eltérő állampolgárságúak. A 65. cikk szerinti „több államra kiterjedő vonatkozás” követelménye tehát teljesül.

A Közösség intézményei bizonyos mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak megállapításakor, hogy egy adott intézkedés szükséges-e a belső piac megfelelő működéséhez. E javaslat megkönnyíti a belső piac megfelelő működését, mivel megszünteti azon személyek szabad mozgását korlátozó akadályokat, akik jelenleg problémákba ütköznek a házassági ügyekben alkalmazandó jog és joghatóság tekintetében a nemzeti jogok között fennálló különbségekből eredően.

- **A szubszidiaritás elve**

A javaslat célkitűzéseit a tagállamok nem tudják megvalósítani, mivel a joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozó közös szabályok formájában közösségi szintű fellépésre van szükség. A joghatósági szabályoknak, valamint a kollíziós szabályoknak azonosaknak kell lenniük azon célkitűzés megvalósítása érdekében, hogy a jogbiztonság és a kiszámíthatóság a polgárok számára biztosított legyen. A tagállamok egyoldalú fellépései tehát veszélyeztetnék e célkitűzés megvalósulását. A tagállamok között nincsenek a házassági ügyekben alkalmazandó jogot szabályozó hatályos nemzetközi egyezmények. A nyilvános konzultáció és a hatásvizsgálat rámutatott az e javaslat által kezelni kívánt problémák széles körére, valamint arra, hogy ezek évente több ezer polgárt érintenek. A probléma jellegére és terjedelmére figyelemmel a célkitűzések csak közösségi szinten érhetők el.

- **Az arányosság elve**

A javaslat megfelel az arányosság elvének, mivel szigorúan a célkitűzések eléréséhez szükséges mértékre korlátozódik. Az alkalmazandó joggal és a joghatóságról való megállapodással kapcsolatban javasolt szabályok a házasság felbontására és a különválásra korlátozódnak, a házasság érvénytelenítésére nem alkalmazhatók.

E javaslat várhatóan nem jár további pénzügyi vagy igazgatási teherrel a polgárok számára, a nemzeti hatóságokra pedig csak csekély további terhet ró.

- **A jogi eszköz megválasztása**

A jogi eszköz típusára tekintettel a javaslat jellege és célkitűzése a rendeletet mint jogi formát követeli meg. A jogbiztonság és a kiszámíthatóság szükségessége egyértelmű és egységes szabályokat kíván. A joghatóságra és az alkalmazandó jogra vonatkozóan javasolt szabályok részletesek és pontosak, továbbá nem követelik meg a nemzeti jogba való átültetést. A jogbiztonság és a kiszámíthatóság célkitűzését veszélyeztetné az, ha a tagállamok e szabályok végrehajtásához mérlegelési jogkört kapnának.

4) Költségvetési vonatkozások

A javaslat nincs kihatással a Közösség költségvetésére.

5) További információk

- **Jogszabályok egyszerűsítése**

A javaslat a polgárok és a jogalkalmazók számára egyaránt egyszerűsíti az ügyintézési eljárásokat.

Közelebbről a kollíziós szabályok harmonizálása jelentősen egyszerűsítené mind a felek, mind a jogalkalmazók helyzetét, akik egyetlen szabályrendszer alapján meg tudják majd állapítani az alkalmazandó jogot, és e szabályozás lép majd a jelenlegi huszonnégy nemzeti kollíziós szabályrendszer helyébe.

A javaslatot tartalmazza a Bizottság folyamatos programja, amely a közösségi vívmányok frissítését és egyszerűsítését célozza.

- **A javaslat részletes magyarázata**

II. fejezet – Joghatóság

3a. cikk

E rendelkezés korlátozottan lehetővé teszi a házastársak számára, hogy közös megállapodással kijelöljék a házasságfelbontással és különválással kapcsolatos eljárásra illetékes bíróságot („megállapodás a joghatóságról”). Ez megfelel a 2201/2003/EK tanácsi rendelet 12. cikkének, amely lehetővé teszi a felek számára, hogy bizonyos feltételek mellett megállapodjanak a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben illetékes bíróságban.

A felek e kiterjesztett autonómiája erősíti majd a házastársak számára a jogbiztonságot és a kiszámíthatóságot. A jelenlegi joghatósági szabályok nem teszik lehetővé, hogy a házastársak azon tagállamban nyújtsák be a házasság felbontása iránti kérelmet, amelynek csak egyikük az állampolgára, és egyéb kapcsoló tényező nem áll fenn. Az új szabály különösen a különböző állampolgársággal rendelkező házastársak bírósághoz való hozzáférését javítja, mivel lehetővé teszi számukra, hogy közös megállapodással kijelöljék azon tagállam bíróságát vagy bíróságait, amelynek csak egyikük az állampolgára. E lehetőség egyaránt vonatkozik a valamely tagállamban élő házastársakra és a harmadik államokban élő házastársakra. Azok a házastársak, akik kijelölik az illetékes bíróságot, a 20a. cikk alapján élhetnek az alkalmazandó jog megválasztásának lehetőségével is.

Annak érdekében, hogy mindkét házastárs tudatában legyen választása következményeinek, be kell tartani bizonyos formai követelményeket.

Az illetékes bíróság megválasztásának lehetősége nem vonatkozik a házasság érvénytelenítésével kapcsolatos eljárásra, ahol a felek autonómiáját nem tartják célszerűnek.

A 4. és 5. cikket módosítani kell a joghatóságról való megállapodás új szabályának figyelembevétele érdekében.

A 6. cikket el kell hagyni. A nyilvános konzultáció rámutatott arra, hogy e rendelkezés zavart okozhat. E cikk felesleges is, mivel a 3., 4. és 5. cikk meghatározza, hogy egy bíróság milyen körülmények esetén rendelkezik kizárólagos joghatósággal, ha az egyik házastárs valamely tagállam területén rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, vagy valamely tagállam állampolgára, illetve az Egyesült Királyság és Írország tekintetében „domicile”-lal (lakóhellyel) rendelkezik az utóbbi államok egyikének területén.

7. cikk

A 7. cikk jelenleg a nemzetközi joghatóságra vonatkozó nemzeti szabályokra utal olyan esetekben, amikor a házastársak nem rendelkeznek szokásos tartózkodási hellyel valamely tagállam területén, és nincs közös állampolgárságuk. A nemzeti szabályok azonban különböző kritériumokon alapulnak, és nem mindig biztosítják hatékonyan a bírósághoz való hozzáférést a házastársak számára, noha utóbbiakat szoros kapcsolat f űzheti a szóban forgó tagállamhoz. Ez olyan helyzetekhez vezethet, hogy az EU-ban vagy harmadik államban egyetlen bíróságnak sincs joghatósága a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése iránti kérelem elbírálására. Gyakorlati nehézségeket okozhat továbbá a házasság felbontásának elismertetése valamely tagállamban, mivel a harmadik államban hozott határozatot a tagállamokban csak a nemzeti szabályok vagy az alkalmazandó nemzetközi szerződések alapján ismerik el, a 2201/2003/EK tanácsi rendelet alapján nem.

2006/0135 (CNS)

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE

a 2201/2003/EK rendeletnek a joghatóság tekintetében történő módosításáról és a házassági ügyekben alkalmazandó jogra vonatkozó szabályok bevezetéséről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 61. cikke c) pontjára és 67. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára[8],

tekintettel az Európai Parlament véleményére[9],

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére[10],

mivel:

(1) Az Európai Unió célul tűzte ki az Európai Uniónak mint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló olyan térségnek a fenntartását és fejlesztését, ahol a személyek szabad mozgása biztosítva van. Egy ilyen térség fokozatos létrehozása érdekében a Közösségnek többek között a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén intézkedéseket kell hoznia a belső piac megfelelő m űködéséhez szükséges mértékben.

(2) A házassági ügyekben alkalmazandó jogra vonatkozóan jelenleg nincsenek közösségi szabályok. A 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet szabályokat állapít meg a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságra, valamint a határozatok elismerésére és végrehajtására, nem tartalmaz azonban szabályokat az alkalmazandó jogra vonatkozóan.

(3) Az 1998. december 11-én és 12-én Bécsben ülésezett Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy vizsgálja meg olyan jogi eszköz kidolgozásának lehetőségét, amely a házasság felbontásával kapcsolatos ügyekben alkalmazandó jogot szabályozza. 2004 novemberében az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy nyújtson be zöld könyvet a házasság felbontásával kapcsolatos ügyekben alkalmazandó kollíziós szabályokról.

(4) Politikai megbízásának megfelelően a Bizottság 2005. március 14-én zöld könyvet nyújtott be a házasság felbontására vonatkozó ügyekben alkalmazandó jogról és

---

8 HL C […]., […]., […]. o.
9 HL C […]., […]., […]. o.
10 HL C […]., […]., […]. o.

joghatóságról. A zöld könyv széles nyilvános konzultációt indított azon problémák lehetséges megoldásairól, amelyek a jelenlegi helyzetben felmerülhetnek.

(5) E rendelet célja, hogy egyértelmű és átfogó jogi keretet nyújtson házassági ügyekben az Európai Unióban, valamint megfelelő megoldásokat biztosítson a polgárok számára a jogbiztonság, kiszámíthatóság, rugalmasság és a bírósághoz való hozzáférés tekintetében.

(6) A jogbiztonság, kiszámíthatóság és rugalmasság növelésének céljából e rendelet bevezeti annak lehetőségét, hogy a házastársak megállapodhatnak a házasságfelbontással vagy különválással kapcsolatos eljárásra illetékes bíróságban. Korlátozott mértékben lehetőséget biztosít továbbá a felek számára, hogy megválasszák a házasság felbontására vagy a különválásra alkalmazandó jogot. E lehetőség azonban nem terjedhet ki a házasság érvénytelenítésére, amely szorosan kapcsolódik a házasság érvényességének feltételeihez, és amely tekintetében nem célszerű a feleknek autonómiát adni.

(7) Az alkalmazandó jog megválasztásának hiányában e rendelet egy sor kapcsoló tényezőn alapuló harmonizált kollíziós szabályokat vezet be a jogbiztonság és a kiszámíthatóság biztosítása, valamint a „bíróságra rohanás” megelőzése érdekében. E kapcsoló tényezők megválasztásával biztosítható, hogy a házasságfelbontással vagy különválással kapcsolatos eljárást olyan jog szabályozza, amellyel a házasság szoros kapcsolatban van.

(8) Közérdekű megfontolások alapján rendkívüli körülmények esetén lehetőség van eltekinteni a külföldi jog alkalmazásától olyan esetben, amikor ez nyilvánvalóan ellentétes lenne az eljáró bíróság államának közrendjével.

(9) Felül kell vizsgálni a fennmaradó joghatóságra vonatkozó szabályt a kiszámíthatóság növelése és a bírósághoz való hozzáférés javítása érdekében harmadik államban élő, eltérő állampolgársággal rendelkező házastársak esetében. E célból a rendelet a fennmaradó joghatóságra vonatkozóan harmonizált szabályt határoz meg annak érdekében, hogy az eltérő állampolgársággal rendelkező házastársak olyan tagállam bíróságához fordulhassanak, amellyel állampolgárságuk vagy utolsó közös szokásos tartózkodási helyük révén szoros kapcsolatban vannak.

(10) A 2201/2003/EK tanácsi rendelet 12. cikkét módosítani kell annak biztosítása érdekében, hogy a 3a. cikk alapján kijelölt, a házasság felbontására illetékes bíróság joghatósággal rendelkezzen a házasság felbontása iránti kérelemmel összefüggő, szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben is, feltéve hogy az említett rendelet 12. cikkében foglalt feltételek teljesülnek, így különösen az, hogy a joghatóság a gyermek érdekeit legjobban szolgálja.

(11) A 2201/2003/EK rendeletet ennek megfelelően módosítani kell.

(12) Mivel a tervezett célkitűzéseket, nevezetesen a nemzetközi házassági eljárásokban a jogbiztonság és a rugalmasság növelését, valamint a bírósághoz való hozzáférés javítását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért azok terjedelmük miatt közösségi szinten jobban megvalósíthatók, a Közösség a Szerződés 5. cikkében meghatározott szubszidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. Az

említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően e rendelet nem lépi túl a célkit űzések eléréséhez szükséges mértéket.

(13) E rendelet tiszteletben tartja különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája által a közösségi jog általános elveiként elismert alapvető jogokat és elveket. Különösen törekszik a Charta 47. cikkében elismert, tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartásának biztosítására.

(14) [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerz ődéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 3. cikkének megfelelően az Egyesült Királyság és Írország közölték szándékukat, amely szerint e rendelet elfogadásában és alkalmazásában részt kívánnak venni.]

(15) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerz ődéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének megfelelően Dánia nem vesz részt e rendelet elfogadásában, és így az nem kötelező rá nézve és nem alkalmazandó rá,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A 2201/2003/EK rendelet a következőképpen módosul:

(1) a cím helyébe a következő szöveg lép:

„A Tanács 2201/2003/EK rendelete a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, továbbá a házassági ügyekben alkalmazandó jogról”

(2) a rendelet a következő 3a. cikkel egészül ki:

„3a. cikk

A bíróság megválasztása a felek által a házasságfelbontással és különválással kapcsolatos eljárásban

(1) A házastársak megállapodhatnak abban, hogy a közöttük felmerülő, házasságfelbontással vagy különválással kapcsolatos eljárásban valamely tagállam bírósága vagy bíróságai rendelkeznek joghatósággal, feltéve hogy szoros kötelék fűzi őket az említett tagállamhoz azon tény alapján, hogy:

(a) fennáll a 3. cikkben felsorolt valamely joghatósági ok, vagy

(b) legalább három évig ott volt a házastársak utolsó közös szokásos tartózkodási helye, vagy

(c) a házastársak egyike e tagállam állampolgára, vagy az Egyesült Királyság és Írország tekintetében „domicile”-lal (lakóhellyel) rendelkezik az utóbbi tagállamok egyikének területén.

(2) A joghatóságról való megállapodást írásba kell foglalni, és mindkét házastársnak alá kell írnia legkésőbb a bíróság megkeresésének időpontjában.”

(3) A 4. és 5. cikkben a „3. cikk” szövegrész helyébe a „3. és 3a. cikk” szövegrész lép.

(4) A 6. cikket el kell hagyni.

(5) A 7. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„7. cikk

Fennmaradó joghatóság

Amennyiben a házastársak egyike sem rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel valamely tagállam területén, és nem közös állampolgárai egyetlen tagállamnak sem, illetve az Egyesült Királyság és Írország tekintetében nem rendelkeznek „domicile”-lal (lakóhellyel) az utóbbi tagállamok egyikének területén sem, azon tagállam bíróságai illetékesek:

(a) amely tagállam területén legalább három évig a házastársak korábbi közös szokásos tartózkodási helye volt; vagy

(b) a házastársak egyike e tagállam állampolgára, vagy az Egyesült Királyság és Írország tekintetében „domicile”-lal (lakóhellyel) rendelkezik az utóbbi tagállamok egyikének területén.”

(6) A 12. cikk (1) bekezdésében a „3. cikk” szövegrész helyébe a „3. és 3a. cikk” szövegrész lép.

(7) A rendelet a következő IIa. fejezettel egészül ki:

„IIa. FEJEZET

Házasságfelbontással és különválással kapcsolatos ügyekben alkalmazandó jog

20a. cikk

Jogválasztás a felek által

1. A házastársak megállapodhatnak a házasságfelbontásra és különválásra alkalmazandó jog kijelölésében. A házastársak a következő jogok egyikét jelölhetik ki:

(a) a házastársak utolsó közös szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, amennyiben egyikük még ott tartózkodik;

(b) az egyik házastárs állampolgársága szerinti állam joga, illetve az Egyesült Királyság és Írország tekintetében az egyik házastárs „domicile”-je (lakóhelye) szerinti állam joga;

(c) azon állam joga, amelyben a házastársak legalább öt évig tartózkodtak;

(d) azon tagállam joga, amelyben a kérelmet benyújtották.

2. Az alkalmazandó jog kijelöléséről szóló megállapodást írásba kell foglalni, és mindkét házastársnak alá kell írnia legkésőbb a bíróság megkeresésének id őpontjában.

20b. cikk

A felek jogválasztása hiányában alkalmazandó jog

A 20a. cikk szerinti jogválasztás hiányában a házasságfelbontásra és a különválásra azon állam joga alkalmazandó:

(a) amelyben a házastársak közös szokásos tartózkodási helye található; ennek hiányában

(b) amelyben a házastársak utolsó közös szokásos tartózkodási helye volt, amennyiben egyikük még ott tartózkodik; ennek hiányában

(c) amelynek mindkét házastárs állampolgára, illetve az Egyesült Királyság és Írország tekintetében amelyben mindkét házastárs „domicile”-lel (lakóhellyel) rendelkezik; ennek hiányában

(d) amelyben a kérelmet benyújtották.

20c. cikk

Külföldi jog alkalmazása

Amennyiben egy másik tagállam joga alkalmazandó, a bíróság az e jog tartalmáról való tájékozódáshoz igénybe veheti a polgári és kereskedelmi ügyekben létrehozott Európai Igazságügyi Hálózatot.

20d. cikk

A vissza- és továbbutalás tilalma

Az e rendelet által meghatározott jog alkalmazása ezen jog szabályainak alkalmazását jelenti nemzetközi magánjogi szabályai kivételével.

20e. cikk

Közrend

Az e rendelet által meghatározott jog valamely rendelkezésének alkalmazása csak akkor tagadható meg, ha az ilyen jogalkalmazás nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen az eljáró bíróság államának közrendjével.”

2. cikk
Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2008. március 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet az Európai Közösséget létrehozó szerződésnek megfelelően teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, […]-án/-én.

a Tanács részéről
az elnök
[…]